

CURS DE PEDAGOGIE

Conf. univ. dr. **Adriana Nicu**

Nivelul I

- Introducere în pedagogie
 - Teoria și metodologia curriculum-ului
 - Teoria și metodologia instruirii
 - Teoria și metodologia evaluării
-

Teoria și metodologia instruirii

- Didactica – teoria procesului de învățământ**
 - Principiile didactice**
 - Metode și mijloace de învățământ**
 - Forme de organizare a procesului de învățământ**
 - Proiectarea didactică**
 - Relaționare și comunicare didactică**
-

Principiile didactice

Sistemul principiilor didactice:

- Principiul însușirii conștiente și active a cunoștințelor**
 - Principiul intuiției**
 - Principiul accesibilității și individualizării învățării**
 - Principiul legării teoriei de practică**
 - Principiul însușirii temeinice a cunoștințelor, deprinderilor și priceperilor**
 - Principiul sistematizării și continuității în învățare**
-

Prezentare generală

- cerințe cu caracter logic privind esența procesului de învățământ;
 - teze normative, idei generale în organizarea și conducerea activității instructiv-educative;
 - norme sau reguli didactice care se aplică în activitatea de predare-învățare.
-

Principiul însușirii conștiente și active a cunoștințelor

□ Cerințe:

- participarea conștientă a elevului la actul învățării, respectiv ÎNȚELEGEREA cât mai clară și profundă a materialului de învățat;**
 - participarea activă presupune EFORT PERSONAL (VOLUNTAR), implicarea elevilor într-o multitudine de activități: ascultare, scriere, dezbateri, experimentare, rezolvare de probleme, creație etc.**
-

Exercițiu de reflecție

Enumerați efectele respectării principiului participării conștiente și active în clasă.

Nu este suficient numai să înțelegi, mai trebuie să înveți, să exprimi și să practici ceea ce ai înțeles! (J.A. Comenius)

Principiul intuiției

- **Cerința fundamentală:**
 - **abordarea învățării ca proces de cunoaștere, realizat în manieră senzorială, intuitivă.**
 - **Respectarea principiului intuiției presupune valorizarea pedagogică a experienței directe în cunoaștere.**
 - **Aplicarea acestui principiu în practica școlară previne formalismul și verbalismul.**
-

Exercițiu de reflecție

Analizați valențele principiului intuiției din următorul citat:

Și ca totul să ți se imprime mai ușor trebuie apelat, ori de câte ori este posibil, la simțuri ... să fie unite auzul cu vederea și gustul, cu mâna ..., materia care trebuie învățată să nu fie doar expusă, ca să pătrundă numai în urechi, ci ea trebuie prezentată și prin imagini, ca astfel reprezentarea să se imprime ochiului, urechii, intelectului și memoriei.(...) Prin intuiția reală se începe învățarea și nu prin descrierea verbală a lucrurilor.

(J.A. Comenius, *Didactica Magna*)

Principiul accesibilității și individualizării învățării

□ Cerințe:

- **Accesibilitatea** conținutului, a metodelor și tehnicilor instruirii, a limbajului și formelor de activitate etc. pentru a realiza concordanța dintre posibilitățile elevilor și dificultățile învățării. Se realizează prin selecționarea și gradarea informațiilor științifice și a exercițiilor care conduc la însușirea cunoștințelor și la formarea unor deprinderi.
 - **Individualizarea** elevilor potrivit particularităților lor fizice și psihice, prin diferențierea sarcinilor didactice și a căilor de îndeplinire a lor. Presupune crearea condițiilor ca fiecare copil să se dezvolte în ritmul său propriu, prin activizarea potențialului real și valorificarea acestuia.
-

Exercițiu de reflecție

Exprimați un punct de vedere față de afirmația de mai jos:

Orice temă poate fi predată efectiv într-o forma intelectuală corectă, oricărui copil, la orice vârstă, cu precizarea că orice temă din programă poate fi prezentată în forme care să pună accent fie pe acțiuni obiectuale, fie pe imagini, fie pe mijloace verbale.

(Jerome Bruner)

Principiul legării teoriei de practică

□ Cerințe:

- Lecțiile să ofere suficiente ocazii de valorificare, în practică, a cunoștințelor teoretice și a capacităților învățate;
 - Lecțiile să asigure putere operatorie cunoștințelor teoretice, adică transferul învățării în circumstanțe noi;
 - Lecțiile să aducă elemente de viață cotidiană în școală.
-

Exercițiu de reflecție

Identificați cel puțin trei consecințe negative generate de nerespectarea principiului integrării teoriei cu practica.

Executarea se învață exersând. Talentul se dezvoltă prin exercițiu. Cititul se învață citind, scrisul scriind, cântul cântând. Fiecare limbă se deprinde mai bine prin practică, pe cale orală, prin auz, lectură, decât prin reguli!

(J.A. Comenius)

Principiul însușirii temeinice a cunoștințelor și deprinderilor

□ Cerințe:

- Însușirea durabilă a cunoștințelor și abilităților astfel încât să poată fi actualizate și utilizate atunci când se reclamă prezența lor.

 - Persistența în timp și fidelitatea celor însușite de elevi, precum și profunzimea (implementarea lor în sistemul de personalitate) și mobilitatea lor în reproducerea datelor acumulate.

 - Temeinicia este generată de:
 - ✓ baza intuitivă, concret-senzorială;
 - ✓ aplicații practice;
 - ✓ sistematizări logice;
 - ✓ însușire conștientă și prin efort propriu;
 - ✓ completări și aprofundări continue;
 - ✓ integrarea în sisteme tot mai cuprinzătoare.
-

Exerciții de reflecție

1. Indicați două modalități concrete prin care ați putea spori durabilitatea și profunzimea cunoștințelor și abilităților dobândite la disciplina dvs.

2. Formulați enunțuri care să susțină următoarea ecuație:

Învățarea pe tot parcursul vieții = formare profesională continuă

Principiul sistematizării și continuității în învățare

□ Cerințe:

- Desfășurarea ordonată, logică și pedagogică a conținuturilor predării și învățării.
 - Sistematizarea tematică a programelor școlare, a planificărilor calendaristice, a unităților de învățare și a lecțiilor.
 - Continuitatea presupune cerințe unitare, constante, controlate sistematic și succesiv de către toți factorii educativi, pe măsura dezvoltării copilului.
-

Exercițiu de reflecție

Pornind de la cerințele principiului sistematizării și continuității în învățare, formulați succint conținutul acestuia.

Mintea cu cunoștințe fragmentare și neordonate seamănă cu o cămară plină, în care găsești ceva doar din întâmplare.

(K.D. Uşinsky)

Concluzii

- **Principiile didactice**
 - **alcătuiesc un sistem unitar;**
 - **au valoarea orientativă pentru activitatea profesorului;**
 - **au caracter deschis și dinamic;**
 - **respectarea lor asigură un echilibru procesului de învățământ.**
-

Aplicație

Citiți cu atenție următorul text:

Este ora 14⁰⁰. Suntem într-un amfiteatru de la ultimul etaj al facultății. A început cursul de geografie. Profesorul, bine documentat, vorbește studenților despre Expunerea este alertă, discursul este dens: sunt foarte multe informații noi, explicații ample, termeni „savanți”. Da, știe. Oferă chiar multe cifre, procente.

După aproape o jumătate de oră studenții din ultimele rânduri încep să scrie pe niște foi pe care încearcă să le ascundă de privirile profesorului, unii citesc (să fie oare reviste ... de specialitate?); alții parcă picotesc (e chiar ora 14³⁰).

În primele două rânduri se zăresc și figuri atente, unele chiar crispate (cu o mină de ușoară iritare: „ce spune?”, „ce-i aia?”, „la urma urmei ... la ce-mi trebuie?!”)

Profesorul se așează mai bine în scaun, ridică ușor vocea explică mai rar (dar prea utilizează termenii „ăia greoi”), accentuează unele exemple (parcă nu ne sunt chiar necunoscute), silabisește aproape unele cuvinte. Și totuși, în anul I parcă nu se potrivește „materia asta aridă, ruptă de tot ceea ce știm”. La ce ne trebuie, la urma urmei?!

Apoi, profesorul se ridică încet, arogant și scrie pe tablă un cuvânt undeva în colțul din dreapta; îl scrie cu majuscule; câțiva studenți se străduiesc să-l copieze ...

În sfârșit, s-a sfârșit ... cu totul, pe ziua de azi

Identificați trei dintre greșelile profesorului, din punctul de vedere al respectării principiilor didactice.

Eseul de 5'

1. Cea mai interesantă sarcină de lucru, la această temă, mi s-a părut
 2. Cea mai dificilă
 3. Cred că am nevoie de informații suplimentare în legătură cu
 4. Consider utilă asimilarea informației despre principiile didactice, pentru că.....
 5. Alte observații
 -
 -
-

BIBLIOGRAFIE

- 1. Crețu, D.**, (1999), *Psihopedagogie – elemente de formare a profesorilor*, Editura Imago, Sibiu
 - 2. Grigoraș, I.**, (1995), *Normativitatea activității școlare*, în Neculau, A. și Cozma T., (coord.), *Psihopedagogie pentru examenul de definitivat și gradul didactic II*, Editura „Spiru Haret”, Iași
 - 3. Nicola, I.**, (1996), *Tratat de pedagogie școlară*, EDP, București
-